

Si ex lymphæ vitio, causa quærenda erit in primis viis, si ex vitio glandularum, plerumque præcessit partus difficilis, vel gestatio fœtus mortui, vel alia violenta causa.

Tales plerumque melancholicæ sunt, quia sanguis idem redditur pituitosus, hinc facies pallens, caput dolet, fermenta primarum viarum degenerant, tot ob intemperiem sanguinis & spirituum palpitant, quia tamen sanguis juxta diversas lunæ phases auscultat motui extraordinario materiæ æthereæ, hinc singulis mensibus per ordinarias vias excernitur.

Affectus hic chronicus est & curatu diff.

prout omnes glandularum morbi, rarius tamen lethalis.

Quoad curationem lymphæ vitium corrigendum, uterus roborandus, & accuratissima observanda diæta.

Conveniunt pro evacuatione *pilul. Siales*, pro correctione *decoctum lignorum, succinum* in substantia, *Tinct. succini*, omnia *terebinthinata, Tinct. antiphtisica, Dialia* &c.

Ad uterum corroborandum profunt *suffragia ex succino, Laudan. Gummi. & nim. Tacamahac.* vel si ægra sit morigerata *Therma Emdenses* debent commendari.

C A S U S L I.

Passio hysterica.

Mulier cacochymica concidit subito tempore verno intercepta quasi respiratione, ut strangulari videretur, rubet facies, vox obmutescit, jacet attonita sine sensu & motu, partes exteriores convelli videntur: ad se rediens percipit dolorem abdominis, sequuntur vomitus inter quos iterum fit attonita.

Passio hysterica sæpius non magis est morbus uteri quam cerebri; non enim convulsiones exoriantur semper in eo loco ubi humores colliguntur, ubicunque enim colligatur materia talis vitiosa potest paroxysmum hystericum inducere sic idem accidit, si cerebro & ejus incolis infundatur.

Sicuti E. tempore vernali febres oriuntur, quandoque diarrhææ ex commotione humorum hyeme præcedente colle-

ctorum, pariter eodem tempore humores fermentescibiles ad cerebrum defertur & spiritus an turbare possunt.

Differt ab apoplexia quod in illa respiratione magis lædatur, pulsus etiam debiliior, nec sensus & motus intantum aboliti prout quidem in apoplexia.

Ex pulsu differentiam sumimus, in apoplexia in initio pulsus celer, in hysterica tardus.

Apoplectici nunquam recordantur quæ

quæ facta in paroxysmo, hystericae autem eorum recordantur.

Hysterica dum suscitatur apparet quasi ex somno naturali, apoplecticus autem quasi à morte in vitam redeat.

Accusant veteres Practici cum vulgo adscensum uteri, liberum diaphragmatis motum tunc impediens: rectius tamen dicitur esse speciem affect. hypochondr. quia ab iisdem causis exoritur, iisdemque etiam remediis tollitur.

Helmontius hunc affect. vocat asthma muliebri.

Vomitus adest ob irritationem.

Flatus ob humorum circulantium & vaporum liberum itum & reditum detegatur.

Mulierculæ si ira corripuntur facile hoc morbo laborant.

Curatio itaque duplex nempe in & extra paroxysmum, præmissa prognosi affectum hunc plus terroris quam periculi habere; hinc Medicus magnam sibi acquirit famam si dicat esse periculosum & tamen brevi curat.

Natibus graveolentia offerenda, castoreum, asa fetida, & alemb. aq. hirsund. acida. spir. C. C. sili accensa coloris cerulei, calli equorum prunis injecti. Internè infundatur aq. hysterica cum castoreo, Pulegii, Carminat, pulv. absorbens, qui hic omne fert punctum: Cinnabaris tum nativa tum factitia, species Diavolis Myns. sal. Iovis.

Si magna adsit præfocatio faucium detur aq. Carminat. c. Tinct. Opii, Theriac. sælest. c. gr. ß. vel gr. j. Laud. opiat.

Clyster quoque statim injiciendus non agitatorius sed sedativus.

Extra paroxysmum detur Tr. Tartar.

bis ter vel quater de die ad gr. xx. EE. Carminat. Wed. pilul. præservativa ex fœcul. byron. castoreo, sale succini, coralorum cum galbano fiant pilulæ non magnæ, D. bis de die.

Si alvus non sit libera, admoneatur vel clystere, vel vino passulato.

Hic fugienda omnia acida, ira præpripis, quæ maximam vim habet ad affectum hunc producendum.

Sententia Sylvii non caret fundamento.

Si hysterica stertore corripitur bonum est. V. Hipp.

Externè convenit ol. succini umbilico illinitum, ut & empl. matricariae regioni hypogastricæ imponendum.

Internè habet Tinnus pulverem specificum ex margaritis, Castoreo, fœcul. byron. ol. ritta qui tunc exhibetur. Vel Rec. Eboris.

Corall. aa. gr. xv.

Vitr. ç. gr. ij.

Cinnab. nativ. gr. iij. vel iiij.

Laud. opiat. quart. partem gr. j.

M. f. pul.

Convenit etiam Elixirium uterinum Wedelii, cujus descriptio hæc est,

Rad. pœc. maris.

Succini flavi.

Myrrha elect.

Castorei aa. ʒj.

Rad. zedoar.

Galang.

Dictamn. aa. ʒß.

Baccarum lauri.

Antophyll. aa. ʒj.

Croci.

Camphora aa. ʒß. Contul. con-

fund. Sp. Vin. stent per plures

ç. f. Elix. Uterinum, Dosis ad

gr. xv. xx. xxx, usque.

C c 3

Lau-

Laudem etiam meretur *antibect*, *Poteris*, ut omnia sudorifera,

Si enim non in fine exhibeantur, metuenda recidiva est.

Rec. *Tinct. Corall. c. spir. C. cerv.* parat. ℥ij.

S. Spiritus ꝑ ꝑ xv. und mehr Tropffen.

Vel Rec. *Tinct. Corall. c. cera* ℥iβ.

Spir. C. C. compos. ℥j. Misc. S. ut ante.

Et *mülleri* formulæ etiam essent egregiæ, nisi ingrati saporis.

Spir. Cephalicus noster hic etiam convenit in *aq. matricar. puleg. menth.*

Præservationis gratia laudatum antea *Elixirium Wedelii* commendatur.

C A S U S L I I .

Symptomata in prægnante.

Mulier per 3. menses gravida conqueritur de contumaci alvi obstructione, adest nausea, quandoque vomitus, sæpius strangulari videtur, nephriticos patitur dolores conqueritur de catharris, & tussi vexatur.

IN hoc casu proponuntur nobis varia symptomata in prægnante: solent alias symptomata illa dividi in prima, media, & ultima gestationis tempora, quæ videri possunt apud *Sennertum* vel brevius apud *Jonstonium*, p. 1067.

Quamvis non adeo accuratè tempora sua observare soleant, quia etiam primis mensibus tussis supervenire solet, quæ alias inter symptomata medii gestationis temporis recenseri solet. Sic alvi durities ultimis gestationis temporibus supervenit, quæ tamen in nostro casu etiam primis mensibus adest.

Facta imprægnatione totum corpus alteratur ejusque temperamentum mutatur, partim quod menses supprimantur, partim quod à femine virili tota M. S. al-

teretur, unde vitiosi humores effunduntur in ventriculum, hinc nausea & vomitus: Humores austeri transferuntur ad intestina unde alvi obstructio: Humores acres transferuntur ad cerebrum vel diaphragma, unde strangulari videntur.

Lympha acris destillat in asperam arteriam hinc *Tussis*. Partes acido-austeræ prædominium acquirunt ob illam sanguinis alterationem, hinc salia volatilia combinantur cum particulis terrestribus & arenulæ generantur, quamvis lumborum dolor non semper fit ex calculo sed ex reslagnatione sanguinis in vasis majoribus circa lumbos.

Symptomata illa non carent periculo, quippe contumax alvi obstructio causa abortus esse potest, quod foetui spacium amplum non concedatur.

Neque

Neque tamen purgantibus tutò uti liceat, hinc ipsa testatur experientia, quod accurata diæta hic plus præstare possit quam medicamenta: Suaderem tamen usum decocti passulati vel Electuarii de Tamarin. ut alvus suo semper fungatur officio.

Pruna laxativa num. iv. pro dosi, Passuli laxat. ab ʒβ. ad ʒj. dantur. Salitem absynth. c. corall. & lapid. ☉ exhibeatur.

Præterea horis vespertinis, aqua fœniculi, menth. aqua Cortic. citr. arant. Zedoariæ, Elixir. febrile, bals. Embryonum vel aqua Dominarum Myns. ad cochlear dimidium vel integrum commendentur.

Tussi prægnantium medentur, pilulæ de styrace diarrhœæ, corallia & tinctura corallorum, &c.

CASUS LIII. Partus Difficilis.

Fœmina toto gestationis tempore exoptata fruebatur valetudine, supervenientibus parturientium doloribus una manus fœtus prodiit sub conspectum, quam obstetrix frustra tamen reponere cogebatur, interim egra gravissimis torquebatur doloribus, vires admodum collapsæ erant, frigebant extrema cum sudoribus frigidis, de horripilatione conqueritur, manus exserta conspicitur livida, omnique iuxta obstetricis relationem motu privata est. Quer. quid in tanto discrimine factò opus sit?

A Fœtus hic vocatur partus difficilis cum situ p. n. fœtus.

Si tali modo infans egressum tentet, in maximum discrimen conjicitur & mater & fœtus, quippe impossibile est ut fœtus tali sub forma in lucem prodire possit, & non sine periculo propinantur medicamenta expellentia.

Ridiculum quoque est quod obstetrices quandoque efflagitent auxilium à Medico, quasi verò medicamenta situm

infantis mutare possint, cum potius manu ad debitam figuram reponi debeat.

Interest autem scire an infans adhuc vivat nec ne, vitam colligimus ex motu quem parturiens percipit, nec non ex pulsu in manu foras prodiente, ex calore & colore brachii exserti.

Infantem mortuum esse judicamus ex diuturnitate dolorosi partus, ex horripilatione parturientis, ex colore livido manus exsertæ, ex fœcum excretionem per muliebria &c.

Totum

Totum quod Medicus potest præstare in eo consistit, ut vires parturientis quantum possibile conserventur, nihil autem est quod citius refocillet quam vinum, unde subinde unum vel alterum cochlear dari potest, præsertim si febrilis effervescentia non adeo vehemens sit, eo enim respiciendum est, ne forte medicamenta sanguinem & spiritus nimium accendant, hinc fit, ut plerumque puerperæ gravioribus tententur febribus ob solam hanc causam, quod magnis & multis remediis in partu fuerint usæ: sequens mixtura scopo huic egregiè satisfacit;

℞. Aq. Borrac.
Buglos. ℥ij.
Cinamom. optim. ℥ij. M. D.

subinde cochlear unum.

Et cum parturientes plerumque à cibo abstineant, poterit ad confortandum vitellus ovi recens cocti exhiberi.

Interea obstetrix monenda ut vel caput inclinet versus uteri orificium internum, retrusa prius manu infantis, id quod tamen difficilimum est & raro succedit, tum quod obstetrices nostræ sint pusillanimes, tum quod ad hoc negotium conficiendum ineptæ sint, habentes manus & brachia nimis carnosa & obesa.

Itaque alia erit incedendum via, & videndum an unum ex pedibus arripere, sicque situm infantis invertere possis, ut qui prono capite ingredi debebat nunc pedibus extrahatur, & cum hic summum subsit periculum in mora, ipsaque obstetrix fateatur se nihil conficere posse, confugiendum est ad extractionem hamis peragendam, in quo genere operationis exercitissimum hic habemus Chirurgum,

Nomine Hering qui ultra 70. ab ergastulo suo liberavit.

Circa usum remedium partum promoventium duo præsertim observanda veniunt, nempe quando sint exhibenda, & quado propinanda.

Quoad prius in eo sæpissime graviter peccatur, dum remediis his in tempestivè adhibitis naturæ vim inferunt, itaque de his non cogitandum donec aquæ prius effluerint, deinde donec orificium internum uteri aperiat, & obstetrix infantis situm explorare possit, & tandem tertio ubi parturiens gravissimis corripitur doloribus; tunc enim demum conatus juvandus est remediis expellentibus.

Quod si tamen infans egressum tentaverit, & in conatu suo defecerit, doloresque iterum sileant, arte quasi iterum excitandi sunt: man muß neue Wehe machen, Placet formula Barbette.

℞. Aq. hysteric. ℥ij.

Pulegii.

Meliss. aa. ℥ij. Misc. Detur cochleatim. Hujus mixturæ virtus exaltari potest, si gutt. xx, xxx. ad xxxj. Tr. succini admisceantur: Vel

℞. Epat. Anguill. à ℥ss. ad ℥j.

Borrac. Venet. ℥j.

Aq. cherefol.

lilior. alb.

calcawipp. aa. ℥ij. Misc.

℞. Borrac. ℥j.

Croci. gr. vj.

el. cinam. gutt. ij. Misc. f. pulv. pro 2. dosib.

Clysteres optimè profant.

Externè non raro juvant: Pellis leporena, agnina vel cervina calida, umbilico

empe-

imposita, cingulum ex corio humano, rosa Hierichuntina in dextra detenta, nec non oleum succini umbilico instillatum.

Posterius quod concernit, dosin nem-

pe, in exigua dosi medicamenta sunt exhibenda, ne sanguinem & spiritus nimium turbemus. Reliqua videantur in mentis medicis.

CASUS LIV.

Secundinarum retentio.

Alia partum quidem enititur viventem, sed remanent secundina, obstetrix illud parum curare videtur, ad qua super hac negligentia à Medico reprehenditur: nam in ejusmodi casibus occasio reverenter est habenda, quia fronte capillata, post est occasio calva.

Totum corpus puerperæ ad parturitionem est proclive, hinc videmus quod secundinis retentis gravissima & plerumque lethalia inducantur symptomata, statim itaque præscribi debent remedia illa quæ habet *Timans* in lockis- rum retentione. Vel

℞ Trochisc. de myrrha.

pulv. rad. dictamn. alb. aa. ℞j.

Borracis.

Sem. violarum aa. ℞ss. f. pulvis pro duabus dosibus.

℞ Cinamom. ℞ss.

Myrrha ℞ij.

Succin. alb. ℞j.

Rub. tinctor.

Castor. aa. ℞j.

Borracis ℞ss.

Crocigr. v. Misc. fiat pulvis. Deditur singulis horis quantum cuspis cultri capit cum aqua pulegii.

Tulpius habet in suis observationibus decoctum aliquod quod magnæ est efficaciz, Convenit etiam

Elix. propr. cum Tinct. Bezoard. vel Tr. antimon. aut

℞. Borrac. Venet.

Succin. alb. aa. ℞j.

Croci.

Cassia lign.

castor. aa. ℞ss. Misc. f. pulv. pro 2. dosibus.

℞. Rad. gramin.

pæon.

scorzoner.

cichor. aa. ℞j.

Herb. acetos.

endiv.

borragin.

meliss. aa. m℞j.

arthemis.

card. bened. aa. m℞ss.

Borrac. Venet. ℞iij.

Coque cum aq. bordei ad ℞ss ij. adde

Syr. de arthemis.

limon. aa. ℞ij. Misc. fiat Potio

de qua ter de die detur haustus.

D d

Ventes

Venter inungatur *Unguento de artharita, de alib carminativo.* Vel facculus imponatur ex *H. matricar. puleg. calamentha. flor. chamomill. meliloti. Bacis lauri, rad. levistici &c.*

Fiant injectiones in uterum ex emollientibus Decocto Malv. Paffetar. sem. lini, ol. lilior. alb. Enema fortius injiciatur ano.

Obstetrices & adstantes sapius nimis indulgent parturientibus, easque postenixum partum è sella dimittunt, ut ut secundinæ nondum extractæ sint, ne afflictae addantur afflictiones; verùm in eo errant gravissimè, quandoquidem parturiens nunquam dimitti vel in lectum deduci debet, nisi prius secundinas reddi-

derit. Hæ autem tutius & commodius manu peritis ab utero divelluntur & extrahantur, ubi funiculus umbilicalis, qui indicis loco est, recens adhuc est; Quod si orificium uteri jam clausum sit, debet apice unius digiti iterum aperiri & digitus prudenter circum duci, donec & alter inferi potest: Jam si digitos ad fundum uteri usque exporrigere possis, quarendus est locus, ubi secundinæ utero adhærent, & digito inter uterum & placentam inserto, caute hæc divellenda. Cavendum verò ne forte ipsum apprehendas uterum, quem facile dignosces cum placenta ob vasorum congeriem admodum inæqualis & durioris sit superficiei.

CASUS LV.

Dolor hæmorrhoidum.

Honestæ fœmina 40. circiter annorum, constitutionis macilentæ, post partum difficilem de intumescencia ani conqueritur, ita ut sapius una cum excrementis non tantum tumor mollis quantitate dupla nucis juglandis exprimatur, sed simul etiam sanguis fluidus frequenter exiernatur.

Hic affectus vocari potest dolor hæmorrhoidum ex restagnatione sanguinis viscidioris in vasis ani: Cum enim spiritus animales ad has partes maxima in copia effluant, sanguis regredi nescit, hinc post partum difficilem tumor horum vasorum faciliè sequitur.

Huic nostræ ægrotanti commendamus internè *Elixir.* Propr. Externè *unguentum de linaria, vel saculum floribus Chamomill. melilot. verbasci. herb. betonic. matricar. &c.* repletum & cum lacte coctum.

CASUS

CASUS LVI.

Urinæ in continentia.

Honestæ fœmina tertio puerperii hebdomade conqueritur de involuntario urinæ fluxu: Quer. E. quæ sit causa, & quid in medium consulendum?

IN voluntaria mictio hic oritur à læsione sphincteris vesicæ: vel enim in nimio conatu parturiendi hic musculus tono suo exuitur, vel post partum paralytica relaxatione corripitur.

Prognosis quod attinet malum est curatu difficillimum, & non nisi thermis curari potest.

Interim ea vide quæ habet *Michælis in tonston.* capite de mixtione involuntaria.

Suffumigia ex musco pruni sylvestr. fol. quercus & abynth non erunt absque effectu.

CASUS LVII.

Defectus lactis.

Cum in partu maxima adfuisset uteri hemorrhagia, enixa quidem est filiam coniux mercatoris, sed tantus adfuit lactis defectus, ut quamvis reliqua omnia bene se haberent, lactis tamen generatio nulla etiam arte in mammis procurari potuit.

EX hac historia patet non dari peculiare ductus chylicos ex intestinis ad mammæ, sed omnem chylum pro lactis generatione deferri ad mammæ, mediante sanguine, hinc in vehementiori hemorrhagia lac omnino deficit, & curatio ferè solis alimentis succo nutritio abundantibus perficitur: v. gr. Jusculo hordeaceo, jusculo ex lacte & cerevisia cum vitelis ovorum. Decocto fl. sambucic. lacte ad ℥ij. vel iv. exhibito,

Quod attinet specifica, inter alia commendantur rotul. Lac promoteutes *Mysichiti.*

Multum hic confert animi tranquillitas, quies & otium, &c.

Si dolor post partum excruciat, convenit

Tinct. myrrha, ℥ ii, ▽ cherefol. meliss. Lilior. alb. Ol. amygd. d. sperm. ceti &c. Externè Ung. carminativ. spasmaticum Mys. &c.

Dd 2

CASUS

CASUS LVIII.

Ephemera.

Vir quidam in intenso frigore non bene vestitus iter faciens, circa vesperam in solitum calorem sine praeunte horore percipit, adest quaedam pectoris angustia, pulsus solito frequentior & fortior est.

Febri hęc à durationis tempore vocatur diaria vel ephemera, quia intra diem naturalem plerumque terminatur.

In principio difficillimè discerni potest hęc febris, cum frigus & calorem cum aliis febribus communem habeat.

Quod si tamen antecedentem attendamus, an nempe præcesserit crapula, ira, subitanea refrigeratio, bubo in aliqua parte hæreat, pulsus non adeo deflexerit, nec vires admodum sint attritæ, diariam esse meritò conijcimus, præsertim si pasciens antea optimè fuerit constitutus, eadem enim causa in diversis subjectis diversas producere potest febres.

Causa est insensibilis transpiratio sufflaminata, quæ primum effectum effervescentiæ, qui est mixtio sanguinis, lædit.

Quær. Quare non omnes statim febricent quam primum denegatur insensibilis transpiratio? *Resp.* Quia alius generis particulæ ex hoc, alius verò ex illo emanant, hinc quamvis particulæ lubricæ sub forma vaporum avolare solitæ intus detineantur, non tamen statim M. sanguine mixturam turbant, verùm si salia fermentescibilia, si miasmata alium ætherem transmittentia retineantur in sanguine,

tutò quod singula non poterant coacervari jam efficiunt, h. e. mixturam sanguinis lædunt.

Cùm in itinere plerumque plus solito edamus & bibamus ad demulcendas molestias itineris, hinc transpiratio etiam auctior esse deberet; quod si impediatur, in robustis non solum sed etiam cacochymicis facilè varii generis febres oriuntur, sed in senibus appoplexia, in infantibus epilepsia tæpe sæpius generantur.

Pectoris angustia. Hic mihi videtur species cardialgiæ, cum tanta in sanguine nondum adsit effervescentia, quæ sanguinis motum per pulmones nimium augeat.

Cum sanguinis compages in hac febre leviter saltem sit reserata, ejusque mixtio superficialiter turbata, non opus est ad generosiora confugere remedia, sed satis est si benignioribus remediis insensibilis transpiratio restituatur, id quod fit, si corpus quamprimum ad sudores componatur, sumpto prius haustu vini vel cerevisia clauda cum macere & saccharo, vel jusculo calido cum croco, vel etiam Theriaca, recens ad ℥j. statim dari potest.

Hęc

Hæc febris si incautè & temerè tractetur aut incidit in corpus cacochymicum, & ubi hunc inde in tubulis viscerum humores putridi latitant, qui occasione febrilis offerveſcunt & latibulo excutuntur & sanguini commiſcentur, degenerat in febrem synocham ſive plurium dierum, non putridam dictam, & quæ gradu nempe reſpectu minoris turbationis & pauciorum ſymptomatum à synocha putrida aliſque differt.

Generoſiora remedia purgatio & V. S. qua talia nunquam indicantur, indicantur tamen ab humoribus recrementitiis in inteſtiniſ deliteſcentibus.

In synocha non ſolum cutis ſedet, interiorum etiam partium pori ſunt obſtructi, ut non ſolum exterior tranſpiratio ſed & interior hic ſufflamine- tur.

In synocha calor eſt intenſior, ſitis magis urget, quandoque ſanguis ſub forma ſanguinis minutiffima vaſa ingreditur & dilacerat, atque ſubter cutem effuſus rubras producit maculas inſtar morſuum pulicum. Si enim pulex roſtrum inſingat vaſculo ſanguifero, ſubtilior ſanguinis portiuncula egreditur & rubriam componit maculam, quam pulices poſt ſe relinquunt.

In curatione tranſpiratio quo viſ modo juvanda, exulent omnia frigida & ipſe potus debet eſſe temperatus, noſtrates di-

cunt Verſchlagen. Hinc inſtillari poteſt eſt ſpir. Dulcif. Mixt. l. parùm dulcificata, Tinct. bezoardica parùm refracta.

Camphora ſicut in omnibus febribus ubi dolor & vigilia, ita & hic laudem mereatur.

Attendendum ad naturam ſanguinis an magis inclinè ad intemperiem acidam, an verò ſalinam: In illa ſalia fixa nec non temperata oleoſa, in hac autem O, arc. duplic. blandiora acida, nec non S alemb. rectius datur.

Quando utimur ſudoriferis alvus debet eſſe aperta, ne ſordes ad ſanguinem abripiantur: hoc eſt contra illos, qui promiſcè reſcitant purgantia. Ab infantibus exemplum deſumitur.

Quæ. Quare poſt ſudoriferum aſſumptum vomitus ſuperveniat? Reſp. Quia medicamentum non ſatis citò poteſt diſpenſari ob pororum ventriculi obſtructionem, hinc ventriculus irritatus aſſumpta excutit.

Craan admodum commendat bezoarticum minerale, ſed in hiſ locis minus tutum, quia pharmacopæi vi ſua cathartica non omnino ſpoliare poſſunt.

Quæ. an & diaphoreticum diuturnitate temporis iterum fiat malignum? Reſp. Negando: Si enim ſemel ritè fuerit fixatum & ſpicula ejus intorta ſint, nunquam ab aere qualiſcunque etiam fuerit in contrariam figuram reſecti poterunt.

CASUS LIX.

Tertiana intermittens.

Adolescens 20. annorum incidit hac astate in febrim cum rigore, pulsu frequentiori, calore multo & acri, superveniente vomitu. Post rigorem adest dorsi dolor & hypogastrii gravitas.

Adolentem hunc laborasse tertiana intermittente exquisita pronunciamus, quamvis in primo paroxysmo vocati simus, quippe adest rigor, omnis autem tertiana exquisita cum rigore invadit.

Calor actis est quia sanguis biliosus est, supervenit vomitus, qui tertianariis solent esse familiares, tempus est æstivum bilis collectioni idoneum, ætas patientis respondet, dolor dorsi est à distensione vasorum ob sanguinis ebullitionem, hypogastrii gravitas est à flatibus, nam flatulenti etiam sunt tertianarii, quia humor acido austerus in primis viis restagnat. Vocatur exquisita, quia paroxysmi ultra 12. horas non extenduntur, deinde quia septem circuitibus terminari solet, ita ut paroxysmi ante quartum & post quartum sint mitiores, quartus autem omnium vehementissimus.

Causa est fermentum febrile sive humor corruptus vel putridus in partis aliqujus solidæ tubulo collectus, & alternis diebus sanguini in corde commixtus, e jusque mixturam turbans, hinc primo rigot, deinde calor actis, quia sanguis con-

stat principiis activis fermentescibilibus.

Causæ antecedentes possunt esse varix, omnes in eo conveniunt quod in parte aliqua solida obstructions pariunt.

Quamvis autem focus materiæ febrilis in qualibet parte solida esse possit, plerumque tamen hæc febris natales suos habet in ventriculo vel forte etiam in hepate juxta *Fernelium*.

Prognosis spondet citam reconvalescentiam, si æger in omnibus morem gerat & tenuissimo uti velit victu.

Indicationes sequentes sunt observandæ: Fermentum febrile evacuandum, una cum humoribus austers in primis viis delitelcentibus: 2. Sanguis per sudorifera depurandus & specificis contra peregrinum hostem præmuniendus, ne vide licet à fermento febrili superveniente in crasi vel mixtione sua amplius turbetur. Tertio symptomatibus obviam eundem.

Pro primo commendamus sequentia,

℞. Tart.

℞. *Tart. Vitriolat.* gr. xv.

⊙ *Alemb.* gr. ij.

C. C. ussi gr. v. f. pulv. S. Digestiv.
Pulver pro 1. dof. Detur horis
vespertinis immediate ante di-
em purgationis.

℞. *Decoct. fol. fenn. Mynf.* Purgier
Tranf. a. i. m. D. die inter-
missionis cum custodia & regi-
mine die accessionis h. e. die ter-
tio.

℞. *Arc. duplic.* gr. viij.

Lap. cancr. gr. xij.

Corall. alb. ppt. gr. vj. f. pulv. S.
pro 1. dofi. 2. Stunden vor
dem paroxysmo c. aq. *Card be-
ned.*

Si paroxysmus redieris detur die inter-
missionis sequens:

℞. *Spir.* ⊙ *Alemb.* ℞ij.
tart. ℞℞.

EE. absynth. ℞℞. *Misc. S. Ber.*
mischte bitter Essenz bis de die
25. gutt.

Die accessionis horis quinque ante paro-
xysmum

℞. *Tart. Emet.* gr. i℞.

Sal. absynth. gr. v. S. pro 1. dofi.

NB. Non opus est ut aegrotanti dicamus
assumisse emeticum, sed vomitus mali-
gnitati febris in acceptis esse ferendus.

Interim externa non sunt omittenda,
suspendatur camphora de collo, empla-
stra febrifuga imponantur carpis manu-
um.

℞. *Theriac.* ℞ij.

Sem santonic. ℞℞.

fuliginis splendent. ℞ij.

Terebinth. q. l. f. *Empl. pro carpis
manuum.*

In ipso paroxysmo nihil fieri potest,
quàm quod forte sitim restinguamus &
dolorem capitis demulceamus. *Contra
sitim decur decoctum citri vel limonada,
Cerevisia secundaria*, adjectis aliquot
cochlearibus vini tenuioris, vel instilletur
Spir. ⊙ dulcificatus, vel *Tinct. rosa-
rum*, vel *Potus Theæ* veniant in u-
sum.

Dolori capitis medemur epithemate
*frontali ex placenta rosarum vel nucleis
perficorum*, vel epithemate ex aq. rosar.
vel unguent rosar. cum nucl. perficor. vel
Enemate ante Paroxysmum applicato, vel
sudores in declinatione paroxysmi pro-
movendo, id quod fit si æger stragulo be-
ne cooperiatur.

Si febris fuerit contumax die accessio-
nis sudoriferum propinetur: de quibus
nota, quod vegetabilia sudorifera sangui-
nem sapius magis accendant, hinc præ-
ferim *℞ diaphoreticum*, pulvis *reguli ℞
medicinalis*, vel febrifugum *Cranii*, vel
pulv. ex *C. C. ussi & terr. sigillat.* cum aq.
Card. bened. vel *Tinct. bezoardica.*

Ipsi vehiculo aliquot gutt. *Tm. Opis* ad-
misceri possunt.

Post febris ablationem commenda-
mus continuandam *EE. absynth. compos.
vel vinum absynthiis.*

CASUS

C A S U S L X.

Febris quotidiana.

Vir 30. annorum comessationibus deditus, incidit in febrim praevio leuiori rigore subsequente calore vehementiori, paroxysmus ultra sex horas non extenditur, interim singulis diebus recurrit.

Nolumus jam nos immiscere huic controversiae, An detur febris quotidiana, an verò omnis quotidiana sit tertiana duplex: quod quidem locum habet quando tertiana degenerat in quotidianam, veram quando incipit quotidiana, non facile dixerim eam necessariò esse tertianam duplicem.

Causam dicimus esse lympham corruptam & putridam in ventriculo genitam, ob errores in diæta commissos, quippe hujus focus ut plurimum est in ventriculo, hinc cum facilius & citius per vasa lactea ad cor devenire possit fermentum febrile, singulis diebus paroxysmi recurrunr.

Hæ febres sæpius sunt chronicae, quia omnia assumta in novum fomitem transunt.

In curatione commendamus *vinum*

absynthites laxativum singulis diebus sumendum; v. gr.

Rec. *Herb. absynth. mij.*
fol. sem. ʒiʒ.
Sal. absynth. ʒj.

Incis. gross. d. ad nodulum pro mensura vini: vel ut brevius conficiamus negotium, detur *art. emet.* ad gr. ij.

His præmissis *Elixir. febr. Myns.* vel *Spesificum Crollii*, aliaque salina, imò *O cum saccharo* hic palmam quandoque eripit. Et *styptica* hic tutiora quam in aliis febribus quia focus est in ventriculo, ad sudandum commendetur *Tinct. bezoardica.* Vel.

Rec. *Sal. absynth. armon. lap. ʒ. aa.*
ʒ. ʒ. Zing. alb. gr. xij. Ol. caryophyll. gr. j.
f. pulv. Detur cum vino calido duabus ante paroxysmum.